

Молодіжна політика в Польщі

У польському законодавстві немає визначення молоді, тому вікових меж теж не зазначено. Проте всі пільги для студентів діють до 26 років.

Головним документом, що регулює молодіжну політику в Польщі, є «Державна стратегія для молоді на 2003-2012 роки». Цей документ головним чином виходить із потреб самої молоді. Така політика не може існувати без діалогу, партнерства та включення молоді в суспільні процеси. Прикладами такого партнерства можуть бути молодіжні ради, що скликаються на різних рівнях, від місцевого до європейського, або також систематизований діалог, у рамках якого Європейський союз веде консультації з молоддю. Формування політики, орієнтуючись на потреби молоді, є відносно новим підходом. Раніше в так званому традиційному трактуванні молодіжна політика була зрозуміла як виконання дій, що мають на меті контроль молоді і підготовку її до визначених, сформульованих раніше цінностей.

Польська стратегія для молоді охоплює теми, що стосуються освіти, соціального догляду, державного соціального захисту, працевлаштування і боротьби з безробіттям, умов життя дітей у сім'ях, оздоровчого догляду, протидії злочинності, наркоманії та алкоголізму. Дії держави стосовно молоді в цих аспектах повинні здійснюватися через домовленість з молодими людьми. Тому, важливим було скликання Польської ради молодіжних організацій, збільшення кількості організацій, які входять до її складу та консультації з молодими людьми на всіх рівнях реалізації цієї програми. З кожним роком, все більш знаковою подією у Польщі стає Європейський тиждень молоді як нагода для свята, а також істотних дебатів, конференції, зустрічей молоді з керівниками, а у Брюсселі – до планування систематизованого діалогу.

Для подальшого функціонування кожне місто створює свої нормативно-правові акти, які актуальні для певної місцевості. Таким чином,

ЄС установлює основні напрямки політики, а кожна територіальна громада розроблює свої стратегії.

Процес реалізації молодіжної політики Польщі:

- 1) Влада в загальному плані окреслює пріоритетні напрямки і оголошує їх;
- 2) Влада оголошує конкурс на проекти і розмір фінансування, а молоді люди (окремі індивіди, групи, молодіжні організації пишуть проекти);
- 3) Комісія експертів (зазвичай, це представники влади і молодь) вибирають проекти для реалізації;
- 4) Молодь реалізує обрані проекти, а влада контролює виконання проекту та його фінансову сторону.

Практична реалізація молодіжної політики

Зараз 50% населення Польщі мають вищу освіту, 80% молодих людей є студентами. Вища освіта безкоштовна (певна кількість місць, як і в Україні), але можна безкоштовно отримати перші дві вищі освіти. Ця політика була зумовлена тим, аби подолати безробіття серед молоді. Таким чином, молоді люди йдуть на навчання з 18-19 років і навчаються на одній спеціальності 5 років, а потім ще на іншій. Стипендія виплачується тільки громадянам Польщі за високий середній бал і складає приблизно 2 500 грн (мінімальна заробітна плата 3 240 грн) на місяць. Існує також розвинута система стипендій для польських студентів, а саме: соціальні, за спортивні, наукові досягнення. Тобто молоді вигідно навчатися у ВНЗ, бо таким чином вона повністю вирішує питання доходів та житла до 26 років. Тут, звичайно, існує проблема: кількість випускників перевищує потреби ринку. Працевлаштуванням займається ВНЗ, вони створюють ярмарки. В державні центри зайнятості молодь звертається тільки стосовно проходження різних безкоштовних курсів. Проблема працевлаштування вирішується тим, що більшість випускників знаходять собі роботу за кордоном або розпочинають власну справу.

Система вищої освіти в Польщі спрямована на розвиток і підтримку наукових пошуків студента. Існує безліч міжнародних програм і стипендій: обмін студентами між навчальними закладами на один або два семестри, літні та зимові школи, конференції, семінари, дискусійні клуби. На кожному факультеті є об'єднання студентів, які самі вирішують тематику конференцій у своєму ВНЗ, самі їх організують, та співпрацюють з іншими університетами. Фінансування такої діяльності здійснюється університетом та коштами зацікавлених осіб у конференціях. Наприклад, якщо навчальна група складається з 30 чоловік, то кожного семестру на обмін їдуть 2 студенти, а на їхнє місце приїжджають інші студенти з різних країн ЄС. Середня тривалість навчання – 5 років, тому за такий час вся група має можливість взяти участь у програмі, вивчити декілька мов, знайти актуальну інформацію про свою спеціальність у різних країнах світу. Також тут варто врахувати безмежну кількість програм від ЄС по літніх, зимових школах, річних програмах волонтерства.

Навесні на один тиждень у Вроцлаві мер міста передає владу в руки студентів, за цей час молодь може прийняти нормативно-правові акти, які їм необхідні. Таким чином, було надіслано на розгляд законопроект про надання студентам-іноземцям карту тимчасового перебування не на рік, а на два.

У ВНЗ існують реальні можливості для навчання людей з обмеженими можливостями. При вступі в університет не потрібна довідка про стан здоров'я. Корпуси, аудиторії, бібліотека пристосовані до потреб студентів із обмеженими можливостями. Також кожен гуртожиток розрахований на таких студентів.

У Польщі майже завжди можна знайти підтримку молодіжним ініціативам. Наприклад, в Лодзі будівлі від непрацюючих фабрик віддали молодим людям, де вони організують різні заходи (але віддають молодіжним об'єднанням, які пропагують здоровий спосіб життя). Молодь сама облаштувала собі приміщення. І там проводить виставки, організовує

гуртки, дискотеки без алкогольних напоїв (фабрика знаходиться на околиці міста, тому не заважає мешканцям Лодзі). Таким чином, фабрика є альтернативною формою дозвілля молоді. Частина заходів молодь проводить влітку в парках з метою привернення уваги мешканців Лодзі до здорового способу життя. Було б чудово, якби в Україні також надавалися приміщення для молодіжних ініціатив. Наприклад, в Києві орендувати приміщення дуже дорого, але водночас є досить багато приміщень, які пустують. Таким чином, для молоді був би зроблений простір для їхньої самореалізації, і не було б пустих занедбаних приміщень. Ще один приклад, коли випускники школи, троє хлопців, захотіли в центрі Лодзі відкрити своє кафе, в якому можна почуватися як в дома. Кафе називається «Кавалерка», що означає однокімнатна квартира. Це місце стало дуже популярне серед школярів, бо там можна самому поставити музику, пограти в ігри, почитати книги, подискутувати, потанцювати, навіть залишитися на ніч, і також взяти велосипеди на прокат. Ціна проекту декілька тисяч євро, гроші на проект дали батьки. Приміщення в оренду дала держава. Окупність проекту складає 3 роки, хоча прибутки були з першого дня відкриття. Напевно, відкрити подібний заклад в Україні було б нереально з огляду на бюрократичну систему і високі податки.

Також активно надають приміщення (безкоштовно) підприємства, музеї, університети для різних заходів, організованих молодими людьми.

Повертаючись до проблеми безробіття, варто зазначити, що молоді люди самі намагаються розв'язати свою проблему з працевлаштуванням, а не чекають допомоги від держави. Зі свого боку держава не перешкоджає діяльності молодих людей. Наприклад, можна одноразово отримати допомогу від держави для відкриття власної справи (сума всіх виплат по безробіттю). В Україні є схожий документ, але на разі його дія призупинена.

Частина молодих людей шукає роботу за кордоном. Трудовий стаж за кордоном вважається як національний, що пізніше враховується в пенсію. На мінімальну заробітну плату тут можна вижити. Сприятливі економічні

відносини допомагають молодій людині планувати самій своє майбутнє без підтримки держави. Головний принцип держави – не перешкоджати. Кожна молода людина може купити собі автомобіль (ціна уживаного автомобіля – на рівні мінімальної заробітної плати), на нові авто ціни в два рази нижчі, ніж в Україні. З житлом ситуація складніша. Купити житло одразу не під силу молоді, але є можливість дешево (порівняно з Україною) винаймати житло у держави (за державні кошти в будинках і квартирах робиться ремонт). Частина молодих людей їде за кордон на працю (приблизно на рік), аби потім купити собі житло. Меблі та інші побутові речі значно дешевші, ніж в Україні. Такі сприятливі умови дозволяють молоді нормально функціонувати і розраховувати на власні сили.

Частина молоді виїжджає за кордон на постійне місце проживання. Держава з цією ситуацією нічого не робить, проте намагається залучити студентів із пострадянських країн. Таким чином відбувається обмін студентами і спеціалістами.

Молодіжна політика переважно реалізується через передавання повноважень в руки молоді. Наприклад, в Лодзі оголошується конкурс на проекти з певною сумою фінансування. Молодь з 12 років може писати проект індивідуально або в групах, і необхідно зібрати від району 5 підписів за проект. Потім в кожному районі відбувається голосування за проекти, але голосувати можна з 16 років. Таким чином в Лодзі було побудовано велосипедні доріжки, реконструйовано парки.

Отже, для України актуальним було б передання ініціативи в руки молоді, і не втручання держави. Враховуючи економічну ситуацію України, поки майже неможлива реалізація молодими людьми своїх бізнес-проектів. Враховуючи, що частина молоді пов'язана з ВНЗ, було б непогано там розширювати міжнародну співпрацю. Але тут варто також враховувати обмеженість ресурсів ВНЗ. Найважливіше, на нашу думку, є усвідомлення українською молоддю, що вона сама відповідає за свою молодіжну політику.

Список використаних джерел:

1. Didier Lecaillon. *Konieczność odróżnienia polityki prorodzinnej od polityki socjalnej*// http://www.srk.opoka.org.pl/srk/srk_pliki/dokumenty/art.html
2. Bożena Kłos, Jolanta Szymańczak. *Polityka rodzinna: wybrane zagadnienia. Informacja nr 584*// <http://biurose.sejm.gov.pl/teksty/i-584.htm>.